

С Т А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Венцислава Димитрова Ванчева

На дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „*доктор*“ по: област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“

Автор: Борислава Атанасова Тодорова – редовен докторант към катедра „Екология и опазване на околната среда“ с научни ръководители: проф.д-р Илиана Георгиева Велчева и доц. д-р Стойка Петрова Пенкова.

Тема: „Еколого-социални аспекти в управлението на някои отпадъци в България“.

I. Общо представяне на процедурата и докторанта.

Със Заповед на Ректора на ПУ „ Паисий Хилендарски“ №Р33-2141 от 03.05.2019 г. по решение на Факултетния съвет на Биологически факултет на Пловдивски университет с протокол №244/16.04.2019 г. съм утвърдена за член на научното жури за провеждане на открито заключително заседание за защита на дисертационен труд на тема „Еколого-социални аспекти в управлението на някои отпадъци в България“ за придобиване на образователната и квалификационна степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

Автор на дисертационния труд е Борислава Атанасова Тодорова, редовен докторант към катедра „Екология и опазване на околната среда“ към Биологически факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ гр.Пловдив с научни ръководители проф.д-р Илиана Георгиева Велчева и доц. д-р Стойка Петрова Пенкова.

Комплектът материали представени от Борислава Атанасова Тодорова е в съответствие с чл.36 (1) от Правилника за развитие на Академичния състав

на ПУ. В него са включени всички изискуеми документи (по приложения списък 21 на брой).

Кратки биографични данни за докторанта: Борислава Атанасова Тодорова завършва гимназиалното си образование в СОУ „Св.Патриарх Евтимий“ гр. Пловдив – паралелка по биология и засилено изучаване на немски език.

Висше образование придобива в ПУ „Паисий Хилендарски“ с квалификация „ магистър-еколог“, специалност „Екология и опазване на природната среда. 2015-2017 г. Придобива квалификация Магистър Приложна психология в Педагогически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Към настоящият момент заема длъжности

- Секретар на биологически факултет при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“;
- Биолог към катедра „Екология и опазване на околната среда“ при ПУ.

Владее английски, руски и италиански език. Експерт е по изготвянето на ОВОС и ЕО и други документи, предвидени в номенклатурата и законодателството на Р България.

II. Актуалност на тематиката.

Разглежданият проблем в дисертационния труд на Борислава Атанасова Тодорова е с екологична актуалност, поради факта, че управлението на отпадъците в т.ч. и хранителните изисква предлагане на решения на въпроса за запазване на екологичното равновесие. С увеличаване на населението е налице необходимост от по-големи количества хранителни стоки. Това предизвиква разрастване на технологиите в хранителната индустрия, което води и до значителни замърсявания от нов тип.

Недостатъчната информация на населението е фактор, влияещ върху разхищението на хранителни отпадъци. За постигане на оптимално управление на отпадъците от храни е необходимо изграждане на нови сред

населението чрез запознаване на добрите практики за намаляването им. Образователната система има важна роля за екологичното възпитание и мотивирано поведение на младите хора по отношение на настоящето и бъдещето запазване на взаимовръзката: природа - човек - общество.

III. Познаване на проблема

Доказателство за познаване на проблема на разглеждания проблем е представения от дисертантката литературен обзор от 77 страници включващи 280 литературни източника, 197 броя публикувани след 2000 година. На извършения литературен преглед е направен анализ, който показва, че проблемът с храната като ресурс и отпадък е един от най-актуалните и се превръща в социален. Липсват добри и ефективни практики за подобряване на отношението към храната. Анализът на учебните програми за основно образование установява липсата на адекватна научна информация за загубата на хранителни ресурси.

Всичко това дава основание на докторантката да постави за решаване точни и ясни въпроси в дисертационната разработка.

IV. Методика на изследване

Проучването е извършено през периода 2016-2018 г. на територията на гр. Пловдив. Обект на изследване са моделите на поведение и отношение на различни групи от населението към хранителните отпадъци. За изпълнение на поставените задачи са използвани редица теоретични методи: анализ на нормативната документация, систематизиране, сравнение, обобщение, анкетиране и др. В хода на Експеримента са извършени две специализирани проучвания сред две възрастови групи (По пол и възраст) свързани със субективната оценка на екологичните рискове и екологичната култура по отношение на отпадъците. Получените емпирични данни са подложени на анализ чрез IBM SPSS Statistica.

За набор на информация и данни от респондентите е използван качествен метод – провеждане на дълбочинни интервюта.

V. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният дисертационен труд представлява резултат от задълбочена и мащабна изследователска работа върху един изключително актуален екологичен и практически проблем – генериране на хранителни отпадъци и начини за тяхното намаляване и/или оползотворяване. Информацията от разработените от авторката анкетни карти включва отговорите на поставените въпроси от 118 жени и 97 мъже сред пълнолетното население и 244 ученици от Пловдивските училища от 6-ти до 12-ти клас. Установено е, че 73 % от домакинствата генерират хранителни остатъци, 58 % смятат, че управлението на хранителните ресурси и загубите зависят от културата и модела на възпитание. 70% от учениците сочат храната като необходимост и единствен източник на енергия. Те изявяват желание да се отделя време при обучението им за запознаване с проблемите на храненето, за разбиране, че хранителните отпадъци могат да предизвикат неблагоприятни последици върху околната среда. От направения анализ на проучените програми за Средните Общобразователни Училища в България са направени заключения, които недвусмислено показват необходимостта от преосмисляне на приоритетите в природоопазването чрез възможностите на образователния процес и обучението по Биология. Разработената от докторантката примерна методична единица е много добра илюстрация за практическото приложение на разработения дисертационен труд.

VI. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Борислава Атанасова Годорова представя три броя научни публикации във връзка с дисертационния труд, две от които в списание със Scopus и едно в реферирано списание.

VII. Автореферат

Представеният автореферат е оформен в съответствие с действащата правилници. В стегнат обобщен вид са представени основните резултати от изведеното проучване, изводите, приносите и препоръките за практиката.

Заключение

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Пловдивски университет „Паисий

Хилендарски“. Той представлява една многокомпонентна сплав от проблемите на екологията, социологията, образованието в т.ч. и методика на обучението. Съдържа приноси с оригинален научен характер, приложените резултати с научен и методичен характер. Напълно съответства на специфичните изисквания на Биологически факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Докторантката Борислава Атанасова Тодорова се представя като оформен специалист със задълбочени теоретични знания, изграден научен стил и сериозни професионални умения за самостоятелна научна дейност.

Предвид посоченото оценявам дисертационния труд като една сериозна изследователска работа в една еколого-социална ниша, с конкретни резултати и приноси.

Поради това предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „**доктор**“ на Борислава Атанасова Тодорова в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

Изготвил становището:

(доц. д-р Венцислава Ванчева)